

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

24 oktober 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over mis(be)handeling

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de nieuwe plannen voor opvang in de Bijzondere Jeugdzorg

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het pleidooi van de minister om de totale capaciteit van de federale jeugdinstelling in Everberg voor Vlaamse jongeren te kunnen gebruiken

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de toegankelijkheid van openbare plaatsen voor assistentiehonden

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over bijkomende subsidiëring van de Kinder- en Jongerentelefoon en de toekenning van een gratis en anoniem telefoonnummer

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over cannabislolly's

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 24 oktober 2002

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.09 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over mis(be)handeling

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over mis(be)handeling.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zal mijn interpellatie kort toelichten omdat het om een follow-updossier gaat. Zes maanden geleden werd een analoog probleem onder de aandacht gebracht. Daar werd toen vanuit de verschillende fracties goed op ingespeeld zodat de vraag wat meer diepte kreeg. Het blijft een belangrijke kwestie en daarom heb ik op deze interpellatie aangestuurd.

Ik heb drie invalshoeken genoteerd. Dit dossier is hier 6 maanden geleden ingeleid omdat toen net een VN-bijeenkomst in Madrid had plaatsgevonden, waarbij wereldwijd op de problematiek van de veroudering was gewezen. Heel even kwam een kwantitatieve interpretatie van het fenomeen aan bod, met name in de westerse wereld waar de veroudering zich nu al aandient. De eerstvolgende decennia zal het verhaal er niet anders uitzien, maar daar komt nog de exponentiële groei van de veroudering in derdewereldlanden bij. Het VN-rapport wees niet alleen op de groei, maar vooral op kwali-

tatieve aspecten als welzijn en welbehagen van de oudere populatie.

Toen was ook juist het eerste rapport verschenen van het meldpunt Zuid-Oost-Vlaanderen, het enige dat toen bestond. Ik zal daar straks nog op terugkomen.

Ten slotte heb ik als wetenschapper wat gegrastuind in de literatuur. Er bestaat niet zoveel over dit onderwerp. We weten waar de mensen wonen via de Vlaamse regionale indicatoren. Er zijn de wat oudere publicaties van professor D'Hooge en de studie uitgewerkt onder leiding van professor Bruynooghe van de KU Leuven.

Het antwoord van de minister heeft mij aangespoord om dit dossier op te volgen. Met de medewerking van de directeur van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudieën was zij zeer goed geïnformeerd over Madrid en het meldpunt Zuid-Oost-Vlaanderen. Zij weet dat dit een dossier is dat in de toekomst veel opvolging zal vragen. In het verlengde van Madrid zullen nog verscheidene interministeriële conferenties worden gehouden in Berlijn, meer bepaald in juni en in september.

Nog niet lang geleden is het tweede rapport van het meldpunt Zuid-Oost-Vlaanderen onder de aandacht gebracht. Ik heb dit rustig doorgenomen. Het meldpunt was opgestart met het advies van de senioren van Zottegem en in overleg met de deputatie Oost-Vlaanderen en de andere provincies. Het meldpunt is echter gelokaliseerd in Zottegem.

Er is vastgesteld dat het aantal meldingen in die 2 jaar met 43 percent is gestegen. Uit dit rapport blijkt bovendien dat ongeveer 60 percent van de meldingen uit Zuid-Oost-Vlaanderen komt, 20 percent uit de rest van de provincie Oost-Vlaanderen en 20 percent uit de rest van Vlaanderen.

Vandenbroeke

We moeten de mensen informeren over deze mogelijkheid. Dat moet allemaal erg discreet kunnen gebeuren, en laagdrempelig zijn. In het rapport worden de vroegere, eerder summiere vaststellingen bevestigd dat de daders vooral in de nabije omgeving moeten worden gezocht. Ongeveer 75 tot 80 percent van de incidenten worden veroorzaakt door intimi.

Ik heb voor de minister drie vragen. Hoe staat het met de opvolging van de twee interministeriële conferenties die in juni en september in Berlijn zijn gehouden ? Hebben we daar zelf aan deelgenomen ? De minister heeft zich bereid verklaard daaraan te werken. Ze wil zorgen voor een centraal Vlaams meldpunt. Gezien de gevoeligheid van dit probleem, moet alles ook wel kleinschalig en laagdrempelig worden gehouden. Er moet dus worden gedacht aan regionale aanspreekpunten. Hoe valt dat te combineren ? Is er geen gevaar dat er overlappingen totstandkomen ? Hoe zal dit worden opgevolgd ?

Ten slotte wil ik de minister nog vragen te overwegen om dit alles grondig te laten onderzoeken. Het maakt me niet uit aan welke universiteit dat zou gebeuren. Het zou eventueel door het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien kunnen gebeuren. Dit is een enorm probleem, en enig studiewerk is misschien toch aangewezen.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik heb over hetzelfde onderwerp een vraag om uitleg ingediend. Internationale studien ramen het aantal mishandelde bejaarden op 25 percent. Dat is enorm veel. Men stelt ook dat het voornamelijk gaat over intra-familiaal geweld of mishandeling, uitgaande van partners, kinderen en andere naaste familieleden. Dat is beangstigend. Het verheugt me daarom dat de minister werk wil maken van een centraal Vlaams meldpunt. Mogen we aannemen dat deze cijfers correct zijn ? Of moeten we dat verder onderzoeken ? Hoeveel staan we met dat centraal meldpunt ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Moeten we niet eens een inventaris opstellen van alle bestaande telefoonnummers ? Er is de drugslijn, de holebilijn, de kinderen jongerentelefoon, de rusthuisinfofoon. Er zijn er zo veel. Bestaat er enig onderzoek over de herken-

baarheid van deze telefoonnummers ? Zou een klachtentelefoon voor ouderenmishandeling een meerwaarde opleveren ? Misschien is het beter een algemene klachtentelefoon tot stand te brengen. Dat is ook de conclusie in het hier ingediende decreet over de gebruikersrechten.

Ik denk dat we allemaal graag willen dat, als er iets gebeurt, de drempel voor meldingen zo laag mogelijk is. Maar ik zit met de vraag of men dat het best doet door te werken met een nieuw, centraal nummer. Of gebeurt dit beter regionaal ? Bestaat er een wetenschappelijk kader dat de ene of de andere stelling meer onderbouwt ?

Dit gaat niet alleen over het centrale meldpunt. Daarnaast moeten we ook zoeken naar een algemeen beleid inzake oudermishandeling. Dan gaat het niet alleen over klachtenmeldingen, maar ook over het zoeken naar oorzaken. Uitgaande van de frappante vaststelling dat dit vaak in de thuissituatie gebeurt en door onmiddellijke verwanten, vraag ik me af of we niet moeten zoeken naar manieren om mantelzorg verder te ondersteunen. Dat is immers een belangrijke factor. Als mantelzorger wil men meehelpen. Men voelt zich soms schuldig, want de samenleving verwacht veel. Maar dit is niet altijd even evident. De draagkracht is niet altijd even groot. Dat past trouwens ook bij de vraag die ik straks zal stellen, over de premie voor thuisblijvers. Mensen nemen deze taak met heel veel goede wil en enthousiasme op zich, maar voelen dat het te zwaar is, ook omdat het langer duurt. Misschien moeten we dit vanuit deze invalshoek bekijken, in plaats van te stigmatiseren. We moeten veeleer mensen versterken om deze opdracht op zich te nemen. We hebben het vroeger al gehad over rusthuizen. Het open karakter van een rusthuis, waardoor veel mensen over de vloer komen, kan een element zijn om dit euvel te voorkomen. Verder vind ik dat er rond een dergelijk meldpunt een heel netwerk van dienstverlenende instanties moet bestaan. Het gaat immers niet alleen over een telefoon. Men moet zich afvragen hoe men een oplossing kan bieden en problemen kan voorkomen in gelijkaardige situaties.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, deze interpellatie vindt plaats in het licht van het Internationaal Actieplan 2002 voor de Veroudering, dat in Madrid werd goedgekeurd, en de verdere implementatie daarvan. Ik was heel gelukkig met de invalshoek die werd gekozen in Madrid. Men bekeek er namelijk het ouder worden op een holistische manier, vanuit alle mogelijke invalshoe-

Vogels

ken. Het plan is afgestemd op de kwaliteit van het leven voor ouderen. Dat brengt een heel scala aan acties met zich mee. Zo wil men ouderen opnieuw een plaats en een zekere waardering in de samenleving geven. Men wil komen tot kwalitatieve hulp- en zorgverlening. Ook het voorkomen van oudermishandeling wordt behandeld. Dat laatste is – gelukkig maar – een klein onderdeelje van het taalbeleid inzake kwaliteit voor ouderen.

Een van de belangrijkste conclusies van het actieplan 2002 van Madrid was dat de implementatie van dit plan verder regionaal diende te worden uitgewerkt. Dat is gebeurd in Berlijn, tijdens de Unece Ministerial Conference on Ageing. Het plan werd er verder verfijnd binnen de Europese context. Aan de landen die aan deze conferentie deelnamen, werden enerzijds een politieke verklaring en anderzijds een reeks verbintenissen in de vorm van een actieplan ter goedkeuring voorgelegd. De strategie van de conferentie in Berlijn steunt op de gedachte dat een adequaat beleid kan worden ontwikkeld door gebruik te maken van de beste inzichten en praktijken die in de regio leven. Met andere woorden, men moet leren van elkaar. Vervolgens moet de verouderingsproblematiek op een holistische wijze worden benaderd. We hebben zelf meegewerkt aan de voorbereiding van de conferentie, door een document dat door het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies is voorbereid. Kort samengevat kan men stellen dat de deelnemende landen zich ertoe verbinden om op alle beleidsterreinen aandacht te schenken aan de problematiek van de veroudering en te werken aan een gendergevoelig, op feiten gesteund, gecoördineerd en integraal beleid om hun samenlevingen en economieën af te stemmen op de demografische ontwikkelingen.

Zelf was ik niet aanwezig in Berlijn, maar mijn medewerker wel. De federale minister van Sociale Zaken, de heer Vandenbroucke nam er namens ons land het woord. Hij ging in het panel inzake intergeneratiesolidariteit dieper in op de haalbaarheid op lange termijn van solidariteitsmechanismen, zowel op financieel als op sociaal vlak. Tijdens het algemene debat legde minister Vandenbroucke de klemtoon op de samenwerking tussen verschillende staten. De Vlaamse overheid zal de resultaten van deze conferentie evalueren en, na afloop van deze evaluatie, ze uiteraard implementeren in haar beleid.

In het kader van het implementeren van de conferenties van Madrid en Berlijn hebben we de voor-

bije maanden in het beleid een aantal maatregelen genomen om de positie van ouderen in de samenleving te versterken. De Zilver-surferlijn is daar één voorbeeld van. Werken aan de kwaliteit in rusthuizen is een ander voorbeeld. Een derde voorbeeld waar we inderdaad verder aan werken is het meldpunt voor klachten, dat nu al een tweetal jaren in Zuid-Oost-Vlaanderen, meer bepaald in Zottegem, actief is. We hebben dit project van het CAW (Centrum Algemeen Welzijnswerk) Pandora vanaf het begin gevolgd. Vorige keer heb ik naar aanleiding van uw interpellatie gezegd dat we samen met de gedeputeerden voor Welzijn van de verschillende provincies het experiment van Zottegem op de voet hebben gevolgd, met de bedoeling een en ander te verbreden. We hebben beslist dit uit te breiden met projecten van het provinciebestuur Limburg en Welzijnzorg Antwerpen. Die willen in samenwerking met bestaande voorzieningen – de provinciale geweldconsulenten, de centra voor algemeen welzijnswerk, de centra voor slachtofferhulp, de centra voor geestelijke gezondheidszorg, de expertisecentra voor dementie, de ziekenfondsen, de lokale dienstencentra, de ouderen- en thuiszorgvoorzieningen – regionale netwerken uitbouwen die complementair zijn aan dit centrale meldpunt.

Deze projecten eindigen op 31 augustus 2003. Daarna zullen de resultaten worden geëvalueerd. Pas na deze evaluatie zullen we oordelen of de oprichting van een afzonderlijk Vlaams meldpunt voor ouderenmishandeling noodzakelijk of wenselijk is. Ik geef mevrouw Becq gelijk in die zin dat we eerst een antwoord moeten vinden op een aantal vragen.

Is er een aparte lijn nodig of moeten we die lijn integreren in een centrale meldlijn met één nummer? Moeten we alle verschillende klachtenlijnen behouden of is één centraal nummer toegankelijker? Deze vraag willen we duidelijk bekijken.

Een tweede vraag betreft het feit dat met de meldingen ook iets moet worden gedaan. Het eerste onderzoek wijst net uit dat mishandeling vaak plaatsvindt in intrafamiliale kring. Dit maakt het natuurlijk niet makkelijker. Hoe moet de overheid daarmee omgaan? Wie kan eventueel intrafamiliaal een onderzoek opstarten? Als dat tegen de wil van de betrokkene gebeurt, moeten er zelfs juridische stappen worden ondernomen. Dit is makkelijker gezegd dan gedaan. Daarom wordt de telefoon in Antwerpen en Limburg gecombineerd met de bestaande hulpverleningsorganisaties. Het is de bedoeling te achterhalen in hoeverre die organisaties

Vogels

bekwaam zijn om een antwoord te geven op klachten die worden gemeld.

Als we onvoldoende weten wat we moeten doen met de meldingen, is het onverantwoord om een centraal meldpunt op te starten. Daarom breiden we stapsgewijs de ervaringen van Zottegem uit met projecten die samen met de provincies Antwerpen en Limburg van start gaan. We volgen dit verder op met de vergadering van de gedeputeerden voor Welzijn van die provincies. In 2003 zullen we bekijken in welk kader we hiermee verderwerken. Want ik ben er, net als alle commissieleden, van overtuigd dat er iets moet worden ondernomen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, ik wil nog twee opmerkingen maken.

U spreekt over interactief werken met de provincies Limburg en Antwerpen. Betekent dit dat daar extra veel goodwill bestaat voor de opvolging en dat dit omgekeerd niet het geval is in de provincies West-Vlaanderen of Brabant ?

Ik hoor van andere collega's dat onze basisinformatie het laat afweten. Ook mevrouw Becq suggereerde dit. Daarom wil ik een suggestieve vraag stellen. Denkt u aan verder onderzoek ? Hebt u hier bewust niet op geantwoord of bent u het gewoon vergeten ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Eigenlijk heb ik impliciet op die vraag geantwoord. We zijn nu bezig met de projecten en we zullen ze evalueren. Op dit moment is er nog niet gedacht aan een studiedag om het studiewerk te analyseren. Dat is eventueel wel mogelijk.

Die projecten werden ingediend in het kader van vernieuwende projecten inzake ouderenbeleid. Ze werden ingediend door de provincies Antwerpen en Limburg in het kader van het meldpunt ouderen mishandeling. Ik heb niet de indruk dat er in West-Vlaanderen of Brabant geen interesse zou zijn. Die gedeputeerden werken in dezelfde geest mee. Als Antwerpen en Limburg met hun hulpverleningsachterban gedurende een jaar op die manier werken, zal er voldoende informatie worden verza-

meld die ook voor West-Vlaanderen en Brabant bruikbaar zal zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de nieuwe plannen voor opvang in de Bijzondere Jeugdzorg

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het pleidooi van de minister om de totale capaciteit van de federale jeugdinstelling in Everberg voor Vlaamse jongeren te kunnen gebruiken

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de nieuwe plannen voor opvang in de Bijzondere Jeugdzorg en van de heer Van Dijck tot minister Vogels, over het pleidooi van de minister om de totale capaciteit van de federale jeugdinstelling in Everberg voor Vlaamse jongeren te kunnen gebruiken.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op 7 oktober 2002 heeft de minister de komst van een half-open gemeenschapsinstelling voor moeilijke jongeren in Antwerpen aangekondigd. Bovendien, mevrouw de minister, deelde u mee dat er 44 bijkomende plaatsen in de jeugdpsychiatrie zouden komen. U beloofde ook 4,5 miljoen euro extra vrij te maken voor de particuliere sector.

We zijn aangenaam verrast door dit initiatief. We vragen hier immers al langer om de druk van de ketel te halen wat betreft de Bijzondere Jeugdzorg. De weinig gedetailleerde berichtgeving vraagt echter om wat meer uitleg. Voor wie zijn de nieuwe voorzieningen bestemd ? Zullen er alleen jongens worden opgevangen ? Dat klinkt ons bekend in de oren : Everberg is alleen voor jongens. Of wordt

Merckx-Van Goey

met de nieuwe plannen ook de druk van de ketel gehaald in de instelling voor meisjes in Beernem ? Tijdens de zomermaanden bleek daar immers een groot plaatsgebrek te zijn. Voor hen biedt Everberg helemaal geen oplossing, als men in Everberg al van een oplossing kan spreken. In hoeveel plaatsen voor meisjes wordt er voorzien in de voorliggende plannen ?

De minister verklaarde dat de nieuwe instelling in het Antwerpse komt omdat Antwerpen in verhouding tot het aantal probleemjongeren te weinig opvangplaatsen heeft. De jongeren moeten bijgevolg worden overgebracht naar instellingen in Mol en Ruislede. Werd die strategie met magistraten uit heel Vlaanderen besproken ? Het is vaak niet bevorderlijk voor een goede verstandhouding, noch voor een goede integratie achteraf dat ouders urenlang moeten reizen om hun kind in een instelling op te zoeken. De moeilijke bereikbaarheid en de lange afstand zorgen voor extra problemen.

Er zijn de laatste maanden heel wat vragen gesteld over het tekort aan opvang in de Bijzondere Jeugdzorg. Mevrouw de minister, er zijn drie groepen minderjarigen die in feite niet in de voorzieningen thuishoren. Een eerste groep betreft minderjarigen met psychiatrische problemen. Deze jongeren krijgen noch in de gemeenschapsinstelling, noch in Everberg de gespecialiseerde hulp waar ze recht op hebben. Voor die groep is blijkbaar een oplossing in de maak. U voorziet in 44 bijkomende plaatsen. Waar zullen deze komen ? Gaat het dan over een centrum met 44 plaatsen, of wordt dat aantal over bestaande instellingen in heel Vlaanderen verdeeld ?

Mevrouw de minister, u hebt steeds gepleit voor een menswaardige oplossing voor drugsverslaafde jongeren. Hebt u ook aan hen gedacht ?

Daarnaast is er nog Everberg. Tijdens de aankondiging van de nieuwe plannen in de Bijzondere Jeugdzorg verklaarde u in de pers dat Everberg best alleen voor Vlaamse jongeren wordt gebruikt. Dat idee verdedigen wij al lang. Bij de bespreking van het decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord werd een amendement in die zin ingediend. Vanwaar komt deze plotse ommekeer ? Everberg zou beter als gemeenschapsinstelling worden ingericht. U kent onze visie op de instelling. Zonder het jeugdsanctierecht is Everberg

een jeugdgevangenis en een schending van de kinderrechten. Ik zou daar nog dieper kunnen op ingaan, maar de heer Van Dijck zal dit thema nog verder uitdiepen.

Voor wie zijn de nieuwe voorzieningen bestemd ? Kunnen er alleen jongens worden opgevangen ? In hoeveel plaatsen voor meisjes wordt er voorzien ?

Mevrouw de minister, u wilde het plaatstekort opvangen door aparte en specifieke voorzieningen voor jongeren, drugsverslaafden en niet begeleide minderjarigen. In het nieuwe plan vinden wij alleen de groep jongeren met psychiatrische problemen terug. Wat gebeurt er met de anderen ?

U verklaart dat in de federale jeugdinstantie best alleen Vlaamse jongeren achter de tralies zouden belanden. Wat bedoelt u daarmee ? Wilt u de federale instellingen ook overnemen en uitbaten als een gemeenschapsinstelling ? Hoe staat het met het dossier-Everberg ? Hoe verloopt het overleg met de federale minister van Justitie ? Enige weken geleden was hij toch duidelijk voor de verdeling van de gemeenschappen ?

De halfopen instelling zou in Antwerpen worden gevestigd. Is er overleg gepleegd met de magistraten van alle arrondissementen ? Of is er sprake van Antwerpen omdat daar veel moeilijke jongeren zijn ? Wat verstaat u onder moeilijke jongeren ? Wij kennen POS'ers en MOF'ers, maar wat wordt hier bedoeld ?

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, op 9 juli 2002 keurde het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet goed houdende de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de Duitstalige, de Franse en de Vlaamse Gemeenschap betreffende het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

Everberg heeft in het recente verleden reeds heel wat stof doen opwaaien. Iedereen herinnert zich immers nog de hetze na de vrijlating door het Brussels parket van jonge criminelen, omdat mevrouw Maréchal van de Franstalige Gemeenschapsregering slechts voor 10 plaatsen in personeel voorzag, in plaats van voor 24 plaatsen. Sinds 27 september 2002 weten wij dat hierin eindelijk

Van Dijk

verandering komt. Nu wordt in personeel voorzien voor 24 plaatsen.

Ons hoeft u niet meer te overtuigen van de grondige culturele verschillen die er tussen de grote taalgemeenschappen in België bestaan. Wij hebben dat vorige zondag tijdens onze meeting uitvoerig aangetoond. Ik verwijs ook naar een editoriaal van Yves Desmet. Hij wees duidelijk op die verschillen. N-VA pleit voor een eigen Vlaamse justitie, omdat zowel de gerechtelijke als de politiecultuur in Wallonië en Vlaanderen verschillen. Dat is geen verwijt. In de meeste gefedereerde staten is deze bevoegdheid gedefederaliseerd.

Na het voorval van september riepen wij, in afwachting van een eigen Vlaamse justitie, op om onmiddellijk werk te maken van een aanpassing van de bevoegdheidsregeling inzake de begeleiding en opvang van jonge criminelen, zodat elke gemeenschap in functie van de eigen inzichten en doelstellingen een eigen beleid kan voeren.

Wij waren dan ook verheugd dat u in uw persbericht van 7 oktober ons discours overneemt. Ik citeer : 'Een instelling uitgebaat door én de federale overheid én alle gemeenschappen verloopt moeilijk, zo leert Everberg. De totale capaciteit van Everberg moet voorbehouden worden voor hechtenis van jongeren uit Vlaanderen.' Volgens de pers bent u immers van mening – volledig terecht overigens – dat de visie op het jeugdsanctierecht en de opvang van delinquente jongeren grote communautaire breuklijnen vertonen.

Conform dit bericht wenst u dus dat de federale overheid een aparte voorziening voor delinquente jongeren aan de andere kant van de taalgrens uitbaat samen met de Franse Gemeenschap. Dit druist lijnrecht in tegen de geest en de letter van het gesloten samenwerkingsakkoord, mede door uzelf op 30 april ondertekend en door het Vlaams Parlement op 9 juli goedgekeurd. Hoewel wij begrip hebben voor deze duidelijke stellingname, vragen wij ons toch af welke uw motieven zijn voor een volledige splitsing van het gesloten opvangcentrum en hoe haalbaar deze splitsing is. Uit de eerste reacties konden wij immers afleiden dat noch de federale minister van Justitie, noch de Franstalige Gemeenschapsminister van Jeugdbijstand en Gezondheidszorg hierover waren gecontacteerd.

In het decreet van 9 juli 2002 voorziet het Vlaams Parlement in een opzeggingsclausule van het samenwerkingsakkoord, indien uiterlijk op 31 augustus 2004 geen federale wet in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, die antwoorden biedt op delinquent gedrag gepleegd door jongeren.

Het samenwerkingsakkoord voorziet in nog andere opzeggingsmogelijkheden. Ik verwijs naar artikel 34 dat voorziet in de aanstelling van een arbitragecommissie in geval van betwisting over de uitvoering van dit samenwerkingsakkoord. Artikel 35 bepaalt dat het samenwerkingsakkoord voor een periode van 3 jaar is afgesloten. Het wordt nadien telkens met 1 jaar stilzwijgend verlengd, tenzij het minstens 6 maanden voor het verstrijken van de periode schriftelijk wordt opgezegd.

Mevrouw de minister, ik wil u dan ook de volgende vragen stellen. Blijft u bij uw stelling, zoals in de pers geformuleerd, dat de totale capaciteit van Everberg moet voorbehouden blijven voor de voorlopige hechtenis van jongeren uit Vlaanderen omdat een instelling, uitgebaat door de federale overheid en alle gemeenschappen, moeilijk werkt ? Welke motieven hebben meegespeeld om deze stelling te uiten en wat heeft u van mening doen veranderen ? U was immers op 30 april medeondertekenaar van het samenwerkingsakkoord.

Bent u van mening dat de visie op het jeugdsanctierecht en de opvang van delinquente jongeren van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap grote breuklijnen vertoont ? Waarom hebt u er via een goedgekeurd ontwerp van decreet voor gepleit dat het Vlaams Parlement het samenwerkingsakkoord toch zou goedkeuren ? Hoe denkt u uw stelling te kunnen realiseren en binnen welke timing ?

Het Vlaams Parlement vroeg op 9 juli 2002 uitdrukkelijk dat er uiterlijk op 31 augustus 2004 een aangepast jeugdsanctierecht van kracht zou zijn. Die timing, en vooral de naderende federale verkiezingen, laten maar drie hypothesen open. De vierde zou zijn dat er helemaal niets gebeurt, maar daar ga ik niet vanuit.

De eerste hypothese is dat de huidige federale regering erin slaagt om die volgens Vlaanderen noodzakelijke hervorming nog tijdens deze legislatuur door te voeren. Ik heb gehoord dat men nog heel wat wetten wenst goed te keuren vooraleer het zover is.

In de tweede hypothese wordt dit een onderdeel van de volgende federale regeringsonderhandelingen, en dan is het belangrijk om weten in hoeverre men dit wenst hard te maken. Men weet immers dat het probleem van het jeugdsanctierecht niet aan Vlaamse zijde ligt.

Van Dijck

In de derde hypothese wordt het ook door u vastgestelde communautaire probleem via een verdere regionalisering definitief opgelost.

Welke hypothese draagt uw voorkeur weg? Worden er op dit ogenblik stappen gezet om tijdens de lopende federale legislatuur nog tot het gevraagde jeugdsanctierecht te komen en bent u hierbij betrokken?

De voorzitter: Wij hebben uw persmededeling doorgenomen. Er komt in Antwerpen een nieuwe halfopen gemeenschapsinstelling. Voor welke doelgroep dient deze instelling? Zijn het de delinquenten jongeren of jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd? Dat lijkt wel zo. Wij maken ons zorgen over het aanbod voor de andere groepen.

Hoever staat het met de preventie? Wij kunnen toch niet steeds achter de jongeren aanlopen. Er blijft een grote verantwoordelijkheid op het preventieve vlak. U zegt dat er in VIPA-middelen voorzien is, namelijk 3 miljoen euro. Wij kennen deze procedure. Moet er een zorgstrategisch plan worden ingediend om dan later een financieel-technisch plan in te dienen? Daar loopt heel wat tijd overheen. Is hiervoor 3 miljoen euro uitgetrokken? Een gemeenschapsinstelling krijgt toch een andere behandeling dan een privé-instelling, bij de uitbouw van een infrastructureel aanbod. Dat is niet duidelijk. Welke procedure wordt hier gehanteerd? Ik vermoed dat hier een VIPA-procedure moet worden gevolgd.

U spreekt ook over een budget voor het personeel. Dat moet worden geselecteerd door Selor. Het project wordt blijkbaar in Antwerpen geconcretiseerd en u hebt daarvoor de middelen kunnen blokkeren. Hoe gaat dat precies in zijn werk?

Intussen weet iedereen dat de Franse Gemeenschap haar plaatsen in Everberg zal innemen. Er zijn geen extra plaatsen meer te begeven.

Minister Vogels heeft woord.

Minister Mieke Vogels: Ik heb inderdaad op 7 oktober 2002 een werkbezoek aan Antwerpen gebracht. Ik heb een concreet actieplan voorgelegd. Dat gaat over de oriëntatie van de extra middelen, de begrotingscontrole 2002 en de extra middelen 2003. De oriëntatie gaat naar een nieuwe gemeenschapsinstelling met locatie te Antwerpen. De opstartcapaciteit is 20, maar op termijn moeten dat 50

plaatsen worden. Het gaat verder om een bijkomend hulpaanbod in de privé-bijzondere jeugdbijstand met klemtoon op de residentiële opvang, waarvoor in een budget van 4,5 miljoen euro is voorzien, en de operationalisering van bijkomende psychiatrische plaatsen vanuit de federale middelen.

Ieder nieuw bijkomend hulpaanbod geldt in principe voor meisjes en jongens. Bij de concrete opbouw van de begeleidingscapaciteit zal in concrete gevallen moeten worden beslist over de verdeling. De gemeenschapsinstelling zou starten met 20 plaatsen. Wij moeten beslissen of wij met 20 jongens of 20 meisjes, dan wel met 10 jongens en 10 meisjes werken. Dat vraagt een andere invulling inzake personeelsomkadering en infrastructuur. Er zijn geen voorafnames voor alleen jongens of alleen meisjes. Dit plan is een volgende stap naar de beheersing van de capaciteit van de overheidsinstelling door de uitstroom van minderjarigen, die daar niet thuishoren. U hebt naar de drie categorieën verwezen. In de persmededeling is maar één categorie genoemd.

Er is beslist dat voor de jeugdpsychiatrie voor 60 gewone K-bedden federale middelen vrijkomen. Daarvan zullen er 20 in het openbaar psychiatrisch ziekenhuis van Geel komen, 20 in Gent en 20 in Brussel. Daarnaast is in 8 plaatsen voorzien voor dag- en nachtbehandeling, de kleine K-bedden, die in het Middelheim-Paolaziekenhuis van Antwerpen komen. Er komen ook gesloten K-bedden, de forensische K-bedden. Dat zijn er 16 voor Vlaanderen en 8 voor Brussel. Voor Vlaanderen zijn dat 8 bedden in het OPZ Geel en de overige 8 ook in het Paolaziekenhuis te Antwerpen.

Om dit alles operationeel te maken, moeten we de infrastructuur zo snel mogelijk in orde brengen. We hopen dat deze capaciteit in het voorjaar 2003 operationeel is. Het OPZ Geel zal vanaf november reeds psychiatrische ondersteuning leveren in de gemeenschapsinstelling te Mol. Dit zal ambulant zijn om opvoeders te ondersteunen die geconfronteerd worden met jongeren die psychiatrische problemen vertonen.

In verband met de verslaafdenproblematiek heeft minister Vandenbroucke de instellingen en diensten die met federale Riziv-conventies werken, een omzendbrief gestuurd met de vraag om de toegang voor minderjarigen te verbeteren. Dit werd ook vanuit het Riziv ondersteund. De uitbreiding van de verslaafdenzorg is een federale materie. Ik heb al een bijkomende privé-voorziening met capaciteit 10 erkend om de uitstroom voor drugverslaafden

Vogels

uit Mol te organiseren. Die afdeling van De Sleutel is gisteren voorgesteld en gaat op 1 november van start. Dit wordt gelokaliseerd te Mechelen.

Als in een gesloten instelling duidelijk wordt dat de eerste problematiek niet de criminaliteit, maar de drugverslaving is, wordt de jongere op korte termijn, met het akkoord van de jeugdrechter, doorverwezen naar het centrum in Mechelen. Daar wordt aan de reële problemen van de jongere gewerkt en een behandelingsplan opgesteld.

Voor de vluchtelingen heb ik voor het reces de residentiële opvangcapaciteit voor niet-begeleide minderjarigen met 20 plaatsen uitgebreid. In Brussel worden 10 plaatsen gecreëerd, in Aalst 10 en in Ieper 5.

Naar aanleiding van de bespreking van het samenwerkingsakkoord heb ik beloofd om de commissie een overzichtsrapport te bezorgen van wat er in Everberg sinds de opening gebeurt: de bezettingsgraad, de aard van de gepleegde feiten en de toestand van de jongeren, en de aard van de doorverwijzing. Dat zal in november gebeuren.

De bedoeling van Everberg is goed: jongeren die een criminele daad hebben gepleegd en waarvan de jeugdrechter oordeelt dat hun invrijheidsstelling een gevaar voor de samenleving betekent, in voorlopige hechtenis te nemen. Het gaat om een voorlopige hechtenis met voldoende rechten voor de jongeren, waarbij ze geregeld verschijnen voor een orgaan dat een soort van raadkamer is. Er wordt een plan opgemaakt dat de jeugdrechter moet toestaan om, als de voorlopige hechtenis is afgelopen, de juiste beslissing te nemen.

Everberg is het resultaat van een joint venture met Justitie, en dat is goed. Begin 2001 heb ik met de minister van Justitie een samenwerkingsakkoord ondertekend waarin daarvan al sprake was. We gingen ervan uit dat de core business van de federale overheid de beveiliging van de samenleving is, en die van de gemeenschappen het begeleiden en reïntegreren van jongeren in de samenleving. Bij voorlopige hechtenis primeert een beetje de beveiliging van de samenleving. Het is dus een goede zaak dat Justitie daarin een rol speelt.

Eens de maatregel is opgelegd, wordt het een Vlaamse bevoegdheid. Naar aanleiding van de problemen met de Franse Gemeenschap heeft de minister van Justitie gezegd dat hij de Bijzondere Jeugdzorg opnieuw wou federaliseren. Die uit-

spraak is een beetje van dezelfde aard als het woord dat ik ondertussen niet meer mag uitspreken, maar dat in het vuur van het debat soms wordt gebruikt en waaraan betekenissen worden gekoppeld die men niet altijd zo bedoelt. De uitlatingen van de minister van Justitie werden trouwens niet meer herhaald of zijn niet gesteund door de federale regering. Ik heb overigens onmiddellijk laten weten dat het Vlaams Parlement vragende partij is om de verantwoordelijkheden terzake ten volle op te nemen.

Deze commissie heeft terecht de grondvesten van Everberg op losse schroeven gezet door een einddatum aan te brengen op het goedgekeurde samenwerkingsakkoord: eind 2004. De toekomst van Everberg hangt dus af van het al dan niet totstandkomen van een federale wetgeving die de voorlopige hechtenis moet integreren in een homogeen geheel van een nieuw jeugdsanctierecht. Hoe ziet de stand van zaken er op federaal niveau uit? In juni is de laatste interministeriële conferentie doorgegaan. De premier heeft er gezegd dat er nog deze zittingsperiode hard moet worden gewerkt aan een nieuw jeugdsanctierecht. Dat moet aan de gemeenschappen worden voorgelegd. Informeel is me meegedeeld dat daaraan wordt gewerkt, maar ik heb nog geen teksten in handen.

Ik weet niet of dat nog deze zittingsperiode kan worden afgewerkt. In elk geval blijft onze resolutie geldig. Eind 2004 valt voor Vlaanderen de juridische basis voor Everberg weg. Hoe dan ook zal een nieuw jeugdsanctierecht moeten leiden tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Ik ben er een grote voorstander van om in die overeenkomst de joint ventures te beperken tot twee partners: de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap enerzijds, en de federale overheid en de Franse Gemeenschap anderzijds. Er zijn immers culturele barrières die de verschillen in visie tussen Vlaanderen en Wallonië inzake opvang van jongeren en het jeugdsanctierecht verklaren. Een bilateraal beheerd centrum zou dus een goede zaak zijn. De minister van Justitie heeft altijd gezegd dat Everberg niet het laatste in zijn soort zou zijn. Ik ben er dan ook voorstander van om een tweede initiatief aan de andere kant van de taalgrens uit te bouwen, en het bilateraal te beheren. Dat zou het allemaal wat eenvoudiger maken.

De behoefte aan een bijkomende gemeenschapsinstelling komt vooral aan bod in het overleg tussen mijn kabinet en het Bureau van de Unie van de Nederlandstalige Jeugdmagistraten. Voor dat overleg is telkens een vertegenwoordiger van de minister van Justitie uitgenodigd. De jeugdmagistraten

Vogels

kiezen ervoor om bij prioriteit te investeren in een zeer gestructureerde opvang in een halfopen gemeenschapsinstelling. Ze vinden het niet opportuun om over te schakelen naar een meer gesloten aanpak. In september is er ook nog overlegd met het Bureau van de Unie. Voor dat overleg had ik ook de Antwerpse magistraten van de Rechtbank van Eerste Aanleg, van het Hof van Beroep en van het parket uitgenodigd. Ze hebben nogmaals de nood aan bijkomende plaatsen in een halfopen gemeenschapsinstelling benadrukt.

Die halfopen gemeenschapsinstelling is in Antwerpen totstandgekomen, want er was in het Antwerpse sprake van een onderinvestering in residentiële voorzieningen voor jongeren. In West-Vlaanderen is 120 percent van de programmering benut, in Antwerpen en Brabant is dat slechts 70 tot 80 percent. Dat leidt ertoe dat Antwerpen zijn problemen exporteert, waardoor elders de druk wordt verhoogd. Men is het erover eens dat extra investeringen in Antwerpen de druk elders zullen verminderen. Verder is het zo dat één op de drie jongeren die in een gemeenschapsinstelling wordt geplaatst, uit Antwerpen komt. Ouders moeten vandaag dus verre verplaatsingen maken naar Mol en Ruislede. Verder is het belangrijk dat jongeren in een halfopen instelling terechtkunnen want van daaruit kunnen ze terug contacten leggen met de familie, en daarna met de school of het werk.

De nieuwe gemeenschapsinstelling was dus nodig, en alle partners, met inbegrip van de stad Antwerpen, hebben er positief op gereageerd. De bijkomende gemeenschapsinstelling Antwerpen zal openstaan voor jongeren in een problematische opvoedingssituatie (POS) én voor jongeren die een als misdaad omschreven feit (MOF) hebben gepleegd. De wet van 1965 bestaat immers nog altijd, en de jeugdrechter kan dus autonoom beslissen welke instelling hij kiest om de jongere in op te vangen. Men kan zo'n instelling dus niet exclusief aanwenden voor de opvang van MOF'ers. De overgrote meerderheid van meisjes zijn POS'ers, en hun opvang in een goed gestructureerde omgeving is vaak toch wel nodig. De moeilijkheden van opvoeders met meisjes zijn vaak groot, hoewel het meestal gaat om POS'ers.

Er is aangekondigd dat extra middelen in de gesubsidieerde sector bij prioriteit aan residentiële opvang worden besteed, met dien verstande dat we trajectmatiger zullen werken. Ik heb het daarover tijdens werkbezoeken met de instellingen gehad, en dat is uitgeklaard. Tot grote frustratie van ieder-

een zien we immers dat jongeren soms op één jaar tijd in vijf instellingen worden geplaatst omdat ze onhandelbaar zijn. Alsof een zesde instelling beter met die onhandelbaarheid zal omgaan ! Uiteindelijk organiseert men zo een onthechting die dat kind de rest van zijn of haar leven met zich meedraagt. De Bijzondere Jeugdzorg is nog veel te veel in vakjes ingedeeld. Daarom wil ik dat de instellingen er zich toe verbinden om een jongere die door de jeugdrechter of het comité voor een periode van zes maanden ter beschikking wordt gesteld, ook daadwerkelijk zes maanden op te vangen. Als het in de leefgroep te zwaar wordt, kan men dan nog altijd een beroep doen op een crisisopvang, thuisbegeleiding of psychiatrische ondersteuning. De jongere moet echter weten dat hij niet bij de eerste crisis terug naar de jeugdrechter wordt gezonden om in een andere instelling terecht te komen.

Dat zou een belangrijke ommekeer zijn, waarvan steeds meer partners het belang inzien. Dat sluit bovendien perfect aan bij de integrale jeugdhulpverlening. Tijdens het werkbezoek aan Antwerpen, de pilootregio inzake integrale jeugdhulpverlening, bleek dat de kansen er voor het grijpen liggen. Zo'n ommekeer zal ook tot meer arbeidsvreugde voor de opvoeders leiden. Op dit ogenblik hebben veel opvoeders de indruk dat ze halftijdse telefonisten zijn. Ze bellen voortdurend om voor de jongeren een nieuw onderdak te vinden. Die situatie moet veranderen.

Ik wil ook nog antwoorden op de vragen van de voorzitter. Het VIPA past een eigen methode toe op de eigen instellingen. Men moet er de zorgstrategische en de financieel-technische procedure niet doorlopen, want men wordt en blijft de eigenaar. Zo kan men op vrij korte termijn de vastlegging doen van de middelen voor Bijzondere Jeugdzorg in de begroting 2002. Het Antwerpse schepencollege heeft een werkvergadering gehouden. Dat leidde tot de oprichting van een werkgroep die zeer snel de nodige infrastructuur moet vinden. Voor de aanwervingen van het personeel voor Everberg beschikken we over reserves waaruit we kunnen putten. We kunnen dus snel gaan.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik ben tevreden dat de keuze voor een inplanting van een halfopen instelling in Antwerpen is genomen na overleg met de jeugdmagistraten. Ik hoop dat de komende evaluatie ertoe leidt dat men snel zal kunnen bijsturen als dat nodig is. Zo nodig moeten we ook in de streek rond Brussel kunnen optreden.

Merckx-Van Goeij

Ik stel ook vast dat er via een lange omweg terug plaats is voor halfopen instellingen. Na de afschaffing van de opname van jongeren in gevangenissen zijn halfopen plaatsen omgebouwd tot gesloten. Vandaag worden de halfopen instellingen terug in ere hersteld : niet meer in West-Vlaanderen, maar wel in Antwerpen. Ik ben blij dat dit gebeurt.

De minister kondigt een verslag over Everberg aan. Misschien is het goed om daaraan informatie te koppelen over onder meer de bezettingsgraad van de traditionele gemeenschapsvoorzieningen. Everberg is niet de uitgelezen plaats voor een welbepaalde categorie van gevaarlijke jongeren, maar wel voor een restcategorie. Daar komen jongeren terecht als er elders geen plaats is.

De voorzitter : De cijfers worden in de jaarboeken van de Vlaamse Gemeenschap opgenomen. Everberg is daarin nog niet opgenomen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij : Ik hoop dat we daarvan een verslag krijgen, en dat we daarover dan kunnen debatteren. Als we dan ook de cijfers over de gemeenschapsvoorzieningen krijgen, kunnen we daarover een globaal debat voeren. Everberg en de gemeenschapsvoorzieningen zijn immers communicerende vaten, hoewel we dat betreuren.

De minister stelt dat het probleem van de MOF-jongeren daar in principe niet bij betrokken is. Tijdens de bespreking van het decreet over de integrale jeugdhulp is er bij de verantwoordelijke voor Antwerpen op aangedrongen om de MOF-jongeren in het experiment te betrekken. Trajectbegeleiding van jongeren moet gebeuren op basis van het concept van de integrale jeugdhulp, hoewel in het decreet over de integrale jeugdhulp het probleem van de MOF-jongeren niet is opgenomen. Dat mag niet alleen van de goodwill van jeugdrechters afhangen.

Wat de psychiatrie betreft, is bevestigd wat we vroeger al hadden vernomen. En wat de drugsverslaafden betreft, zou het goed zijn om in het verlengde van de drugsnota daaraan eens een bespreking te wijden.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : De minister pleit voor bilaterale akkoorden tussen de federale staat enerzijds, en de gemeenschappen anderzijds. Wat de

drie mogelijkheden betreft, blijven er nog twee over : voor of na 15 juni. Ik denk echter niet dat de minister een pleitbezorger is van een verdere federalisering van justitie.

Ik kan me achter het antwoord over Antwerpen scharen, maar dan is er nog Everberg en het jeugdsanctierecht. Als men oordeelt dat dit niet moet worden geregionaliseerd, blijft er een breuklijn. We weten dat hier in Vlaanderen een grote vraag naar is. Er is één partij die terzake op de rem blijft staan. Dat betreuren we.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de toegankelijkheid van openbare plaatsen voor assistentiehonden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Helsen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de toegankelijkheid van openbare plaatsen voor assistentiehonden.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag handelt over de toegankelijkheid voor assistentiehonden tot openbare plaatsen. Het Overleg Assistentiehond Vlaanderen is begonnen met een campagne om die toegankelijkheid onder de aandacht te brengen.

Het overleg bestaat uit vier VZW's, die een samenwerkingsprotocol hebben afgesloten. Ze willen het publiek informeren over de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond. Daartoe hebben ze alle 308 Vlaamse gemeenten aangeschreven. Op de symbolische datum van 4 oktober – de Werelddierendag – zijn ze begonnen met die campagne. De gemeenten hebben 100 zelfklevers gekregen. Er werd gevraagd om ze zo ruim mogelijk te verspreiden, om ze aan te kleven bij openbare gebouwen en ze via de lokale middenstandsvereniging ook in alle handelszaken aan te brengen. Het overleg vraagt dat de gemeenten dit zelf zouden evalueren. Als beloning zou er nationale persaanblik worden geschonken aan

Helsen

die gemeenten die in verhouding met het aantal inwoners veel van die zelfklevers aanbrengen.

Een en ander is me niet helemaal duidelijk. Die vier verenigingen komen van alle hoeken van het land, onder meer van Brussel, Genk en Merelbeke. Is er enige vorm van coördinatie? Zijn de VZW's gekoppeld aan het Vlaams Fonds? Ik vind het alleszins een prima initiatief. Ik heb een reactie gekregen van de gemeente Zottegem, die hier achter zou staan. Ook in mijn eigen gemeente probeer ik dit te promoten. Personen met een visuele, auditieve of motorische handicap kunnen immers deze assistentiehond wel degelijk gebruiken. Zo kunnen ze overal terecht. Ik verwijs naar de persoon die, toen hij ooit eens in deze commissie werd gehoord, zei dat zijn rolstoel eigenlijk zijn benen waren. Voor vele personen geldt iets gelijkaardigs voor de assistentiehonden. Op termijn moeten we voor mensen met een auditieve handicap kijken wat er kan gebeuren inzake signaalhonden. Ook voor mensen die MS hebben of lijden aan epilepsie kunnen die veel betekenen.

Wat de assistentiehonden betreft zou het wettelijk kader niet sluitend zijn. Er zou eigenlijk geen wetgeving zijn op de verbodsbepaling op dieren, behalve in voedingszaken. Er zijn wel wat wetsvoorstellen terzake, maar die zitten verspreid over verschillende diensten. Hoe wordt dat nu precies gecoördineerd en wat is de stand van zaken? 2003 is het Europees Jaar van Personen met een Handicap. Net in dit jaar mag het niet alleen bij deze actie blijven. Komen er nog sensibiliseringsacties terzake? Zal het Vlaams Fonds nog actie nemen? Hoe pakken we dit aan in de toekomst?

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik wil me aansluiten bij deze vraag. Ik wil de problematiek wat ruimer behandelen. Er is enerzijds sprake van assistentiehonden die echt worden gebruikt, die ten dienste staan van personen met een handicap en anderzijds van assistentiehonden in opleiding. Ik wil dat onderscheid maken. Er blijkt dat personen met een visuele handicap bij het gebruik van een assistentiehond minder problemen hebben. Maar in gemeenten waar opleidingscentra zijn, zijn ook heel wat honden in opleiding. De mensen die daarmee bezig zijn, hebben een aantal problemen.

Ook ik zou willen weten hoe het nu zit met de wetgeving. We moeten de federale wetgeving daarbij betrekken. Zowel op Vlaams als op federaal vlak is die wetgeving weinig gestructureerd. Het is een thema waarop prins Laurent zich regelmatig profileert. Hij overhandigt elk jaar nieuwe honden aan personen met een visuele handicap. Los van de hulp die deze honden bieden is ook het feit dat deze mensen gezelschap hebben zeer belangrijk. Dat geeft een meerwaarde. In welke mate kunnen we daar vanuit het Vlaamse beleid op inspelen?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, eigenlijk kan ik wat de toegankelijkheid van openbare gebouwen betreft niet veel zeggen. Dit behoort immers tot de federale bevoegdheden.

Er is een bepaling in het KB van 7 februari 1997 inzake de algemene voedingsmiddelenhygiëne die aan personen met een handicap die gebruik maken van een hulphond bij afwijking toch toestaat de hond mee te nemen in restaurants, voedingswinkels enzovoort. In die bepaling heeft men ook het begrip 'blindengeleidehond' verruimd tot 'hulphond'. Daardoor kunnen nu ook mensen met een andere dan visuele handicap die gebruik maken van assistentiehonden, genieten van deze uitzonderingsbepalingen. De honden waarover het gaat zijn herkenbaar aan een blauw-geel jasje, en de begeleider heeft een pasje bij zich. Zo kan, indien nodig, het bewijs worden geleverd dat het dier een zware selectie heeft doorlopen en een langdurige training heeft afgewerkt, waardoor uitbaters met enige gerustheid deze gemanierde honden toegang te geven tot hun zaak.

Ik weet dat daarmee niet alle problemen opgelost zijn. Ik verwijs naar de actie die we hebben gedaan inzake toegankelijke festivals. We hebben aan heel veel elementen gedacht. Heel wat personen met een handicap hadden weliswaar toegang, ook rolstoelgebruikers, maar aan een persoon met een handicap die met een hond aan de festivalweide verscheen werd de toegang ontzegd omwille van veiligheidsredenen.

Er is een bredere wettelijke basis nodig om die toegankelijkheid te regelen. Op 21 mei 2002 diende de heer Schalck terzake een wetsvoorstel in. Dat is een wetsvoorstel inzake de toegang voor geleidehonden tot ruimten en gebouwen die voor het publiek en voor gemeenschappelijk gebruik bestemd zijn. Dat voorstel is doorverwezen naar de commissie voor Sociale Zaken. De indiener pleit voor een wettelijke regeling waardoor geleidehonden niet

Vogels

langer de toegang tot publieke ruimten kan worden ontzegd. Er wordt voorzien in boetes bij overtreding.

Er zijn dus geen Vlaamse beleidsinitiatieven gepland inzake de toegang van hulphonden tot publieke gebouwen. Een sensibiliseringsactie zou een beetje de wereld op zijn kop zijn. Er moet een wettelijke regeling komen voor we aan sensibilisering kunnen beginnen. Wel springt het Vlaams Fonds in het kader van de individuele materiële bijstand bij voor de dure opleidingskosten van geleidehonden voor personen met een handicap.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de minister, ik heb niet begrepen of er nu een connectie is tussen het Vlaams Fonds en die VZW's.

Een tweede punt is de zelfklever. Die is natuurlijk goed voor de bezoekers van handelszaken of openbare gebouwen komen, maar in welke mate is hij goed zichtbaar voor personen met een visuele handicap ? Ik vind de kleuren wel mooi. Misschien kan aan de zichtbaarheid worden gedacht. Misschien kan dit idee worden doorgespeeld.

Minister Mieke Vogels : Er is geen band tussen de VZW's en het Vlaams Fonds. Er is geen financiering of zo. Als die VZW's gehoord willen worden door het Vlaams Fonds, dan gebeurt dat, zoals dat bij heel veel VZW's gebeurt. De zelfklever is gemaakt op initiatief van de voornoemde organisaties. Ik kan ze wel een aantal tips doorspelen over de zichtbaarheid. *(Opmerkingen)*

Of een campagne. Daar ben ik goed in. *(Gelach)*

De voorzitter : Een tastbare campagne.

Minister Mieke Vogels : Maar voor de rest is dit een privé-initiatief, en kan ik me daar niet mee bemoeien.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over bijkomende subsidiëring van de Kinder- en Jongerentelefoon en de toekenning van een gratis en anoniem telefoonnummer

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over bijkomende subsidiëring van de Kinder- en Jongerentelefoon en de toekenning van een gratis en anoniem telefoonnummer.

Het Kinderrechtencommissariaat, dat ook een vertegenwoordiger heeft afgevaardigd, heeft ter zake een advies gemaakt, dat aan de leden zal worden bezorgd.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, een aantal commissieleden zijn gealarmeerd door de noodkreet geslaakt door de vrijwilligers van de Kinder- en Jongerentelefoon. Zij hebben ons gevraagd dit onderwerp hier ter sprake te brengen. Ik doe dat niet gratis. Naar mijn bescheiden mening zijn de zaken die de mensen van de KJT behandelen van die aard dat een gefundeerd antwoord van de minister gepast is.

De Kinder- en Jongerentelefoon Vlaanderen VZW is actief sinds 1 december 1981. Aanvankelijk ontstonden er in Vlaanderen kleinere kernen van kinder- en jongerentelefoons. Later bundelden die hun krachten in het Overleg Kinder- en Jongerentelefoon. Op 1 januari 1997 sloot het OKEJ een belangrijke samenwerkingsovereenkomst met Kind en Gezin, dat vanaf toen instond voor een aanzienlijk deel van de personeels- en werkingskosten. In 2001 werd de laatste regionale VZW opgedoekt. Vanaf dan was er sprake van één organisatie. De Kinder- en Jongerentelefoon bestaat momenteel uit zes afdelingen, die maximaal samenwerken. Vijf afdelingen staan in voor de telefoonpermanentie. Eén afdeling verzorgt de brieven en e-mails. De KJT wil een kwalitatieve hulplijn zijn voor alle kinderen en jongeren, een laagdrempelige telefoon-dienst dus.

Roegiers

In de ons omringende landen bestaan er gelijkaardige initiatieven. Sommige gaan uit van de overheid. Andere zijn ontstaan uit een privé-initiatief. Opmerkelijk is wel het feit dat in de meeste landen gratis nummers werden toegekend. In Nederland bijvoorbeeld, waar de kinder- en jongerentelefoon zeer goed is uitgebouwd, gebruikt men een 0800-nummer. Ook Ecoute-Enfants, de Waalse tegenhanger van de KJT, beschikt al sinds 1997 over het gratis 103-noodnummer. Het lijkt me voor de hand liggend dat ook de Vlaamse Kinder- en Jongerentelefoon enkel maximaal laagdrempelig kan zijn indien er gebruik wordt gemaakt van een volledig gratis en anoniem telefoonnummer. Momenteel gaat het nog steeds over een 078-nummer. Het na-deel daarvan is dat dit zichtbaar is op de factuur, en dat de kosten van een oproep worden gedeeld door de KJT en de beller. Door het 078-nummer valt de anonimiteit eigenlijk weg, al was het maar omdat het in veel gevallen de ouders zijn die de rekening betalen. Op dat ogenblik zien ze dat hun kind met een verborgen vraag zit, die het alleen maar kwijt kan bij de KJT.

De KJT heeft behoorlijk wat succes in Vlaanderen. In 2001 rinkelde de telefoon 22.058 maal, waarvan 9.578 oproepen binnen de permanentie- of openingsuren. Samengevat hebben die kinderen of jongeren hoofdzakelijk vragen over seksualiteit, het gezin, echtscheidingen waarin hun ouders verwickeld zijn en waarvan de kinderen vaak het slachtoffer zijn, de eigen emoties, problemen met vriendjes of vrienden, verliefd zijn, problemen op school, problemen in de vrije tijd. Het toponderwerp, zowel bij jongens als meisjes jonger dan 13, is het pesten. Ik heb het fenomeen van het pesten in deze commissie en andere commissies al een paar maal aangekaart. Pesten is iets afschuwelijks. Daar zijn we het over eens. Vaak vinden kinderen die worden gepest maar één uitweg, namelijk bellen naar de KJT, waar ze dan vaak een luisterend oor krijgen en soms ook wel een aantal adviezen.

De samenwerking van de KJT met Kind en Gezin verloopt zeer vlot. Op basis daarvan werd een ondernemingsplan uitgewerkt voor de periode 2002-2004. Hierin werd voorzien in een verhoging van de middelen om een kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen blijven waarborgen, bijvoorbeeld door de permanente vorming van vrijwilligers. Verder wil de KJT zijn dienstverlening ook uitbreiden, onder meer door partnerschappen aan te gaan met de overheid en andere instanties. Helaas voor de KJT ziet de situatie er dit jaar niet zo rooskleurig uit. Het uitblijven van een gratis nummer wekt wat

frustratie op. Verder blijkt een antwoord op de vraag naar bijkomende middelen uit te blijven, ondanks het gevraagde ondernemingsplan en ondanks de appreciatie voor en het bewezen nut van de KJT. Het personeel zelf van de KJT vraagt duidelijkheid aan de overheid. Ofwel neemt de overheid deze vereniging ernstig, en dan staat daar een duidelijk engagement tegenover. Ofwel toont ze aan dat de vereniging geen of minder nut heeft. Dan dreigt de KJT een stille dood te sterven.

Vandaar, mevrouw de minister, mijn vragen. Zal er in de nabije toekomst een gratis en anoniem nummer worden voorbehouden voor de KJT ? Zo ja, wanneer precies ? Dat zou een noodnummer kunnen zijn, of een 0800-nummer. Indien u positief antwoordt op deze vraag, waarheen gaat u voorkeur dan uit ? Bent u bereid om bij de bevoegde instanties aan te dringen op de versnelde invoering van een gratis nummer voor de KJT ?

Verder wil ik minstens de discussie openen over de vraag of de KJT wel op zijn plaats is binnen Welzijn en binnen Kind en Gezin. Ik denk dat er nogal wat valabele argumenten te vinden zijn om de KJT onder te brengen bij het jeugdbeleid, binnen het landelijk jeugdwerk. Graag had ik uw standpunt terzake gekend. Bent u bereid daarover na te denken en zowel de bevoegdheid als de middelen over te hevelen naar de minister van Jeugd ? Om kwaliteitsvol verder te kunnen werken en indien de VZW ingebed blijft bij Kind en Gezin, blijkt er dringend nood te zijn aan een bijkomende subsidie van 100.000 euro per jaar, bovenop de middelen die momenteel reeds ter beschikking staan van dit initiatief. Overweegt u deze bijkomende subsidie aan de KJT ? Welke garanties kunt u daarvoor bieden ? Indien u deze middelen niet kunt of wilt toezeggen, op basis van welke argumenten motiveert u die beslissing ? En belangrijker, hoe ziet u dan eigenlijk de toekomst van de KJT ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, dit probleem is hier op zijn plaats. Op twee elementen wil ik ingaan. In zijn vraag heeft de heer Roegiers het over de KJT als een kwaliteitsvolle hulplijn. Ik wil de vraag stellen of we dit moeten beschouwen als een hulpverleningslijn of als een informatielijn. Ik heb het advies van de kinderrechtencommissaris vluchtig doorgenomen. Het advies stelt dat we de KJT moeten beschouwen als een basisvoorziening waar kinderen en jongeren terecht kunnen voor informatie en waar ze hun mening kwijt kunnen. Het is een middel voor ons als

Van Den Heuvel

beleidsmakers, maar ook voor heel de samenleving, om informatie te krijgen over wat jongeren bezighoudt. Ik vind het een bijzonder nuttig instrument, maar ik zou het niet willen categoriseren als een hulpverleningslijn, wel als een informatielijn.

Het debat over de vraag of dit moet ressorteren onder Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, dan wel onder de afdeling Jeugd is op zijn plaats. Wellicht hoort het thuis bij preventie. Ik wil een pleidooi houden om dat debat effectief te voeren. We brengen de Kinder- en Jongerentelefoon het best onder die afdeling thuis en geven hem dan een gratis nummer. Het lijkt me een bevoegdheid die door meerdere ministers moet worden opgenomen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik denk dat mijn directe lijn met de Kinder- en Jongerentelefoon wat trager is dan die van de heer Roegiers. Ik had ook een vraag over deze thematiek voorbereid. De problematiek inzake de 078-lijn bestaat reeds langer dan vandaag. Ik heb in mijn archieven nog een vraag hieromtrent teruggevonden. Toen werd er gesteld dat dit op federaal niveau moest worden opgelost maar het is daar blijven liggen.

Op welke manier kan de Kinder- en Jongerentelefoon structureel worden ingebed ? Hoort de Kinder- en Jongerentelefoon wel bij Kind en Gezin thuis ? Het gaat zeker niet alleen om kinderen. Bovendien gaat het niet alleen om een directe telefoonlijn. In dit opzicht wil ik verwijzen naar de publicatie over kinderen en echtscheiding waarover toen een studiedag werd gehouden. Die studiedag was heel herkenbaar en wordt te weinig gebruikt als middel om een aantal mensen te bereiken. Daarom moeten we een discussie voeren. We moeten ons afvragen waar we dit plaatsen en op welke manier de ervaringen met die telefoonlijn kunnen worden gebruikt.

Ik wil – naast een zo laag mogelijke kostprijs – de mogelijkheid van anonimiteit voor de kinderen en jongeren bepleiten. Anonimiteit zal de laagdrempeligheid van de lijn bevorderen. Het is echter belangrijk te weten wat er gebeurt en wat er leeft zodat een degelijke evaluatie mogelijk is.

De voorzitter : De heer De Ridder heeft het woord.

De heer Peter De Ridder : Ik wil nog een kleine aanvullende opmerking maken. Voor de Kinder- en

Jongerentelefoon werd een hele tijd geleden een ondernemingsplan opgesteld waarin een aantal vrij verregaande ambities werden neergeschreven. Ondertussen heeft men die ambities al moeten bij-schrijven.

Ik lees dat er in een bedrag van ongeveer 74.368 euro (ongeveer 3 miljoen frank) werd voorzien om de organisatie zelf bekend te maken bij kinderen en jongeren. Omdat ik zelf jeugdwerk heb verricht, weet ik hoe belangrijk het is om permanent promotie te voeren. De generaties jongeren wisselen immers veel sneller en die moeten dus veel sneller opnieuw geïnformeerd worden. Daarom hou ik een pleidooi voor extra financiële middelen. Niemand twijfelt over de kwaliteit maar de doelgroep moet blijvend bereikt worden. Daar is nu eenmaal een promotiecampagnemachine voor nodig. Naast de aandacht voor het gratis nummer moet er ook aandacht zijn voor de structurele verhoging van de budgetten.

Ik wil hieraan ook een waarschuwing koppelen. Ik heb in de vraagstellingen daarnet al gehoord dat er geopperd wordt om te wisselen tussen verschillende departementen en tussen verschillende ministers. Wie is er nu verantwoordelijk ? Een aantal maanden geleden heb ik in deze commissie een vraag gesteld over het IE-zwembad. Daar bestaat blijkbaar nog steeds een bevoegdheidsprobleem. Het gevaar bestaat dat zeer nuttige initiatieven tussen twee stoelen komen te zitten. Dat zou ik absoluut willen vermijden. Laat ons eerst werken aan oplossingen en dan kijken naar structurele inbedding en andere zaken. Ik denk dat de werking op de eerste plaats moet komen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik denk dat bijna alles ter sprake is gekomen. Onze fractie ondersteunt volledig deze vraag en de wijze waarop het probleem door de heer Roegiers werd geschetst. Ik denk dat er moet worden gezorgd voor een kosteloze basisvoorziening zoals de kinderrechtencommissaris in haar advies voorstelt.

In een aantal gevallen is het ook belangrijk dat kinderen en jongeren kunnen rekenen op anonimiteit. Dit is vandaag niet het geval. Ik erken wel dat ouders het recht hebben om hun telefoonfactuur te controleren. Bij vele mensen swingt dat tegenwoordig de pan uit. Voor kinderen en jongeren die een beroep doen op deze hulplijn in het kader van een echtscheiding of andere delicate problemen moet de anonimiteit echter gegarandeerd worden.

Dillen

De heer Roegiers heeft een schets gegeven van de verschillende onderwerpen die de kinderen en jongeren aankaarten bij de Kinder- en Jongerentelefoon. Ik denk dat het nuttig is deze onderwerpen te analyseren in het kader van het beleid. Voor een aantal onderwerpen moeten we daar conclusies uit trekken. Ik denk bijvoorbeeld aan conclusies ten aanzien van het onderwijs en de jeugdwerking.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik las vanmorgen in De Bond dat het goed gaat met de Kinder- en Jongerentelefoon. Ik vond dit een heel prettig artikel waarin zeker geen klaagzang werd opgehangen. Er werd gezegd dat men traditie en know how heeft en dat men weet waarmee men bezig is. Ik was blij dat die teneur in het artikel overwoog.

Natuurlijk zijn er vragen over hoe het verder moet en zeker over de middelen. Ook onze fractie vindt de Kinder- en Jongerentelefoon een heel waardevol initiatief dat vanuit een sterke basis wordt gedragen. Er moeten dus voldoende middelen aan worden besteed.

Over de anonimiteit heb ik misschien een afwijkende mening. Ik heb mij beziggehouden met de anonimiteit van de lijn van de vertrouwensartsencentra. De mensen van Belgacom hebben me gezegd dat de mogelijkheden in anonieme nummers niet onbepaald zijn. Ze stellen dat de gebruiker zoveel mogelijk moet geïnformeerd worden over de gebelde nummers en de diensten die worden gefacitueerd. Ik denk dat ze gelijk hebben dat dit zo duidelijk mogelijk moet zijn.

De vertrouwensartsencentra krijgen echter heel vaak problematische oproepen. Kinderen die naar deze centra bellen, hebben heel vaak een duidelijk probleem. In dat geval moet men kunnen kiezen voor anonimiteit en moeten de ouders niet worden geïnformeerd. Het zijn vaak immers heel prangende, pijnlijke oproepen waarbij soms ook de ouders zelf worden aangeklaagd. De ouders mogen in dat geval niet merken dat hun kinderen zagezegd geklaagd hebben bij de vertrouwensartsencentra. Het is echter niet evident om die anonimiteit voor de vertrouwensartsencentra te krijgen.

We moeten oppassen dat we de Kinder- en Jongerentelefoon niet in de hoek drummen door te zeggen dat hij geheim is. Ouders mogen trots zijn dat hun kinderen zo creatief zijn om de Kinder- en Jongerentelefoon te bellen. De mensen van de Kinder- en Jongerentelefoon krijgen ook regelmatig

heel leuke telefoons. Er bestaat toch een groot verschil tussen wat kinderen aan de Kinder- en Jongerentelefoon kwijt willen en de zeer problematische situaties zoals bijvoorbeeld beschuldigingen van ouders die door de vertrouwensartsencentra worden behandeld. We moeten voorzichtig zijn. Ouders moeten heel duidelijk weten dat hun kinderen de Kinder- en Jongerentelefoon gebruiken omdat ze vindingrijk zijn en een leuke babbel willen of iets kwijt kunnen. Deze grote nuance moeten we echt bewaken. We mogen alle hulplijnen niet in één korf van anonimiteit steken. Als alles geheim blijft voor de ouders, kan zich dat op termijn ook tegen de Kinder- en Jongerentelefoon keren. Dit is in feite een ander debat dan de stellingname dat het moet mogelijk zijn en dat er voldoende financiële middelen ter beschikking moeten zijn.

Ik heb gelezen dat twee derde van de oproepers meisjes zijn. Ik denk dat nog niet zo'n heel groot deel van de budgetten naar meisjes gaat. Als dit nu echt iets is waar meisjes veel deugd aan hebben en in die leeftijdscategorie fijn vinden, moeten we daar zoveel mogelijk middelen voor vinden.

Blijkbaar is 40 percent van de bellers jonger dan 12 jaar. Dat betekent dat 60 percent ouder is dan 12 jaar. Dat roept toch wel bedenkingen op over de inbedding bij Kind en Gezin.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, de Kinder- en Jongerentelefoon, die ondertussen 20 jaar bestaat, heeft inderdaad een ondernemingsplan gemaakt dat de vitaliteit van die organisatie onderlijnt. Het is een goede organisatie die breed wordt gedragen en over veel vrijwilligers beschikt. De organisatie blikst vooruit en wil nieuwe paden betreden in de toekomst.

Het ondernemingsplan 2002-2004 werd goedgekeurd door de raad van bestuur van Kind en Gezin op 10 juli 2001. De raad van bestuur zei echter dat dit plan niet binnen de huidige dotatie van Kind en Gezin paste. Een verhoging van de dotatie was dus een duidelijk bijkomende stipulatie. In het concrete advies van de raad van bestuur werd een dubbele vraag voorgelegd. Enerzijds werd er een gratis en anoniem telefoonnummer 102 gevraagd en anderzijds werd een uitbreiding van de dotatie gevraagd om die lijn meer openingsuren te geven en bijkomende sensibilisatie te voeren. De realisatie van het ondernemingsplan 2002-2004 zou ongeveer neerkomen op een verdubbeling van de financiële middelen van de Kinder- en Jongerentelefoon.

Vogels

Afgezien van het budgettaire vraagstuk, bleven bij mij twee duidelijke zaken hangen toen ik die vraag kreeg. Deze zaken werden ook door mevrouw Van Den Heuvel verwoord en zijn ook terug te vinden in het advies van de kinderrechtencommissaris. De toekenning van een noodnummer 102 schept onmiddellijk ongelooflijk hoge verwachtingen bij belers qua bereikbaarheid en qua hulpaanbod.

In feite is het nummer 102 voorbehouden aan een hulplijn. Het is voor mij echt niet duidelijk of het statuut van de Kinder- en Jongerentelefoon in de toekomst moet veranderen. Een hulplijn betekent immers dat er aan de andere kant een machine in gang wordt gezet om die hulp te verlenen. Vanuit die optiek heb ik aan Kind en Gezin gevraagd te onderzoeken hoe zij de verbinding zien tussen het hulpverleningsaanbod ten aanzien van jongeren in het hele gamma van integrale jeugdhulpverlening en de Kinder- en Jongerentelefoon. Ik vraag me bijvoorbeeld af hoe zij de verbinding tussen de hulplijn en het comité bijzondere jeugdzorg zien.

Het advies dat ik terugkreeg van Kind en Gezin maakte me eigenlijk niet veel wijzer. Omdat hun standpunt inzake het 102-nummer ongewijzigd bleef, heb ik met het personeel van de Kinder- en Jongerentelefoon overlegd op 28 juni 2002. Ik heb hen toen meegedeeld dat ik zo'n 102-nummer niet zie zitten omdat dit teveel verbonden is met de hulpverlening. Een noodnummer moet dag en nacht bereikbaar zijn. Ik denk niet dat dit de ambitie van de Kinder- en Jongerentelefoon moet zijn.

Jongeren maximaal informeren en beluisteren, moet wel de ambitie blijven. De jaarlijkse verslagen van de Kinder- en Jongerentelefoon tonen trouwens duidelijk aan dat dit heel zinnig is om te achterhalen wat kinderen en jongeren bezighoudt. Zoals mevrouw Becq zegt zijn de brochures zeer goed. Het probleem is dat het ondernemingsplan 2002-2004 eigenlijk op een verkeerd spoor zit. Ik wil dat de Kinder- en Jongerentelefoon veeleer dat luisterend oor blijft. Dit wilt niet zeggen dat ik pleit voor een status quo.

In tegenstelling tot de voorzitter ben ik wel bereid om te denken en te praten over een gratis en anoniem nummer. Ze heeft perfect geïllustreerd dat Belgacom weigert om een 078-nummer niet op de factuur te vermelden. Bij Belgacom wordt gezegd dat telefoonrekeningen bij klachten worden verantwoord. Indien 078-nummers niet mogen worden vermeld, brengt dit Belgacom in een moeilijk parket. Een 078-nummer dat niet op de factuur wordt

vermeld, heeft als voordeel dat de ouders blijven betalen. Deze redenering gaat echter steeds minder op omdat kinderen en jongeren steeds meer met hun eigen gsm bellen. Dit zegt de kinderrechtencommissaris ook in haar advies.

Dan blijft er alleen een 0800-nummer over, dat we in Vlaanderen ook voor bijvoorbeeld de ombudslijn kennen. Indien we voor deze oplossing kiezen, wordt de factuur voor de Kinder- en Jongerentelefoon betaald door de Vlaamse overheid. Ik denk dat we dit moeten onderzoeken voor de toekomst. Voor 2003 staan er op de begroting geen extra middelen. Wat mij betreft, kunnen we dit in het kader van een heronderhandeld ondernemingsplan zeker onthouden.

Een uitbreiding van de werking, waarbij Kinder- en Jongerentelefoon zich profileert als hulpverlenende instantie, zie ik echt niet zitten. De hulpverlening moet zich beperken tot het aanreiken van een luisterend oor. Er kan wel worden gepraat over een uitbreiding van het aantal uren telefoonpermanentie.

Naar aanleiding van een brief van de kinderrechtencommissaris hebben we een gesprek gehad over een aantal echt belangrijke zaken. Eigenlijk zouden we na 20 jaar kinderrechten toch een ruimere evaluatie en meerjarenplanning moeten opstellen. Horen de instrumenten die we op dit moment in Vlaanderen hebben uitgebouwd met name de kinderrechtelefoon en de kinderrechtswinkels bij Kind en Gezin? Ik denk het niet.

Als ze elders thuishoren, moeten ze echter bij de start van een volgende legislatuur homogeen worden overgedragen. Ik ben en blij aanspreekpunt voor de kinderrechten tijdens deze legislatuur. Het zou niet getuigen van goed bestuur om dit even snel over te dragen. In het kader van beter bestuurlijk beleid kan er zeker worden gedacht aan een overdracht naar de afdeling Jeugd. We hebben duidelijk gesteld dat het geen hulpverlening is en dus veel minder bij Welzijn thuishoort. Het is veeleer een emancipatorisch instrument voor kinderen en jongeren.

Ik ben dus overtuigd van het belang van de Kinder- en Jongerentelefoon. Laat ons dat niet misverstaan. Ik denk dat de KJT in de toekomst moet worden uitgebreid. Over dat anoniem nummer moeten we proberen een consensus te bereiken, zij het niet op basis van het 102-nummer maar wel het 0800-nummer. Onder meer in het kader van beter bestuurlijk beleid en een eventuele overdracht wil ik dat een aantal zaken worden geëvalueerd in een

Vogels

totaalvisie over de instrumenten in Vlaanderen om de kinderrechten in de 21e eeuw verder uit te bouwen.

Ik heb daarover trouwens met de kinderrechten-commissaris gepraat. Het is de bedoeling om de betrokken partijen rond de tafel te brengen. Ik wil daar samen met iemand van het kinderrechten-commissariaat het initiatief toe nemen. Ik moet dan natuurlijk wel de toestemming vragen aan het parlement. Ik zal dit organiseren en de kinderrechtencommissaris uitnodigen met de bedoeling half november een eerste rondetafel samen te roepen. Tegen het einde van deze legislatuur kunnen we dan een nieuwe visie opzetten die samen met een eventuele bevoegdheidsoverdracht naar Jeugd ook de instrumenten en de middelen voor kinderrechten in Vlaanderen op het spoor zet.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. Sommige dingen verbazen mij. Ik begrijp dat u geen 102-nummer toekent. Het jaarrapport van de KJT stelt dat bijna 60 percent van de oproepen over specifieke problemen gaat. Dat cijfer is nog nooit zo hoog geweest.

U hebt over een 0800-nummer geen formeel antwoord gegeven. Zult u iets ondernemen om dat 0800-nummer toe te kennen ? Ik denk aan de Vlaamse Infolijn. Daar gingen heel wat middelen naartoe. Hetgeen volwassenen – terecht – krijgen, komt kinderen en jongeren ook toe. Dat 0800-nummer is voor volwassenen een handig instrument. Voor kinderen en jongeren zou het dat ook kunnen zijn. Wat bedoelde u met een samenkomst tegen half november om dit dan tegen het einde van de legislatuur formeel af te handelen ? Zit dat gratisnummer daarbij inbegrepen ? De meerderheid van de commissieleden schijnt voor deze oplossing te kiezen. Ofwel gaan wij hiervoor, ofwel verwijzen wij het naar de Griekse kalender. Ik had graag een concreter antwoord.

Minister Mieke Vogels : Ik wil dit niet uitstellen tot het einde van de legislatuur, maar op de begroting 2003 is niet in bijkomende middelen voor de Kinder- en Jongerentelefoon voorzien. Zonder geld kan ik niets realiseren. Als de commissie achter deze vraag staat, wil ik er in de schoot van de Vlaamse regering voor vechten. Voor de Vlaamse Infolijn wordt zeer veel geld vrijgemaakt, misschien kan daar wat geld opgevraagd worden voor de kindertelefoon.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over cannabislolly's

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over cannabislolly's.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, tijdens een muziekfestival in de zomer van 2001 werd een verkoopsstand met cannabislolly's door het parket in beslag genomen. Naar aanleiding van de in beslagname stelde ik zowel minister van Volksgezondheid Vogels, als toenmalige minister van Jeugd Anciaux, hierover een schriftelijke vraag. Ik deed dit enerzijds uit bekommernis voor de gezondheid en de bescherming van onze jongeren en kinderen, anderzijds uit bezorgdheid over de faam van onze muziekfestivals.

Na de inbeslagname van de goederen had de minister nog geen preventieve initiatieven ontwikkeld omdat het parket toen een onderzoek had ingesteld naar de samenstelling van de cannabislolly. De minister meende dat de VAD, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugsproblemen, zou worden ingelicht als de lolly positief werd bevonden. Nadien zouden de nodige beleidsconclusies worden genomen. Meer dan een jaar later is er eindelijk een duidelijke uitspraak in dit dossier. Zelfs na tegenexpertise gevraagd door de beklaagde, werden toch positieve stoffen gevonden in de cannabislolly's. Het gaat hier niet zomaar om een onschuldig product. Het moet de nodige aandacht krijgen, zeker omdat de cannabislolly als snoep te koop werd aangeboden. Zo werden jonge kinderen aan drugs blootgesteld.

Mevrouw de minister, bent u en de VAD reeds op de hoogte gebracht van het vonnis van de rechtbank van Antwerpen ? Welke bevindingen werden in dit vonnis betekend ? Was de verkoop van cannabislolly's op het muziekfestival in Boechout een eenmalig feit of werden elders ook dergelijke snoepjes aangeboden ? Hebt u intussen preventie-

Van den Eynde

ve acties of initiatieven opgestart in verband met deze cannabislolly's ? Bestaan er reeds preventieve acties tegen het aanbieden en het gebruik van drugs op bijvoorbeeld muziektfestivals ?

Mevrouw Trees Merckx : Wij dringen bij de minister niet aan op preventie in dit dossier. Het is belangrijker met de betrokkenen contact op te nemen en hen te informeren. Werd dit bij de VAD geagendeerd ? Voorziet u hier in specifieke acties ? Als de bevindingen van het vonnis correct zijn, moet u toch iets ondernemen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Van Den Eynde verwijst naar een vonnis van de rechtbank van Antwerpen. Ik ben niet op de hoogte gebracht van het vonnis van Antwerpen. Ik heb mijn administratie opdracht gegeven informatie omtrent dit vonnis op te vragen. De identiteit van betrokkenen of de dag waarop het vonnis is uitgesproken, is ons evenwel onbekend. Om die reden konden noch de griffie noch het parket ons informeren.

Ik heb geen melding ontvangen dat op andere plaatsen ook cannabislolly's verkocht zouden zijn. Ook de VAD heeft geen signalen ontvangen.

Vorig jaar heb ik de VAD de opdracht gegeven de evolutie aangaande cannabislolly's te volgen. Zolang de VAD geen informatie heeft over de bevindingen van het onderzoek dat door het parket van Antwerpen wordt gevoerd, kunnen we geen gefundeerde besluiten trekken.

Ik heb dit jaar preventieve acties gevoerd tegen het aanbieden en het gebruik van cannabislolly's op sommige popfestivals. De VAD was met een bemande stand met een kennistest, een spotje, sti-

ckers en folders aanwezig op Werchter en op House Torhout. De CAD Limburg was met haar materiaal aanwezig op Pukkelpop en op Rock Herk. De ervaringen met deze preventieve activiteiten waren echter niet overtuigend. De campagnevoerders kregen veel negatieve reacties van festivalgangers die hen in een repressieve hoek duwden. Daarom stelt de VAD voortaan campagnemateriaal ter beschikking van festivalorganisatoren. Zij doet dit in het kader van de 'Bedrogen ? Ja ?'-campagne. Op die manier wordt meer initiatief bij de organisatoren van festivals gelegd. Zij worden gestimuleerd om zelf meer maatregelen te nemen. De VAD was met de DrugLijn met een spotje en een spandoek op verschillende plaatsen aanwezig. Andere, eerder repressieve acties in het kader van drugspreventie vallen niet onder mijn bevoegdheid. Criminaliteitspreventie is een bevoegdheid van de federale overheid. Algemene preventie op muziektfestivals wordt voortgezet, maar moet voortdurend worden geheroriënteerd. Er zijn geen nieuwe meldingen van cannabislolly's.

Mevrouw Marleen Van Den Eynde : Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. Ik hoop dat het bij een eenmalig feit blijft en zich niet op andere muziektfestivals voordoet. Ik zal de nodige stappen ondernemen om u de informatie aan te reiken, zodat u de nodige initiatieven kunt nemen en overleg plegen met de VAD. De campagnes van de VAD moeten verder worden aangemoedigd, want jongeren hebben een verkeerd beeld van de legaliteit van drugs. Zij denken dat alles toegelaten is. Het is de taak van de VAD om deze campagnes voort te zetten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.08 uur.*
